

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara**

**Bakalářská práce
AUTORSKÁ KNIHA NEZNÁMÉ CESTY
Barbora Dušátková, DiS.**

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Ilustrace grafika

Bakalářská práce

AUTORSKÁ KNIHA NEZNÁMÉ CESTY

Barbora Dušátková, DiS.

Vedoucí práce: prof. akad. mal. Mikoláš Axmann
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2019

.....
podpis autora

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu ateliéru Ilustrace grafiky a mé bakalářské práce, panu prof. akad. mal. Mikoláši Axmannovi, za cenné rady a nápady.

Chtěla bych také poděkovat panu MgA. Mgr. Janu Kocmanovi za čas, ochotu, pomoc a rady při zhotovování grafických listů pro mou bakalářskou práci.

V neposlední řadě děkuji také Tatsianě Byts za ochotu podílet se na mé bakalářské práci a za odvahu stát se jedním z jejích aktérů.

OBSAH

TÉMA A FORMA PRÁCE	5
TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	6
FOTOGRAFIE	6
ŠABLONOVÝ TISK	6
AKVATINTA	7
VÝSLEDNÝ VZHLED KNIHY.....	8
RESUMÉ.....	9
POUŽITÉ ZDROJE	10
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH.....	11

TÉMA A FORMA PRÁCE

Ve své bakalářské práci jsem chtěla dokumentárním způsobem zachytit zážitky běžného života a všedního dne. Pokusit se přetransformovat momentky z telefonu, kresby ze skicáku a drobná zamyšlení do smysluplného a jednotného celku. Ideální formou pro takový projekt je autorská kniha.

Autorská kniha dovoluje jejímu tvůrci takřka cokoliv, je svobodným prostředkem pro sdělení. Ve výsledku taková kniha ani nemusí mít formu, jakou u běžné knihy očekáváme. Normální bývá naprostá absence textu, využití nevšedních materiálů nebo neobvyklých tvarů. Podstatné je, že takovou knihu vytváří celou autor sám, od jejího obsahu přes řemeslné zpracování.

Hlavním tématem mé autorské knihy je sdílení vlastních poznání a zážitků s někým dalším. V dnešní době je běžné cestovat a v různých intervalech měnit místa pobytu, to často vede k překvapivé samotě. Člověk je společenský a i v dobách odloučení od přátel nebo rodiny hledá někoho nebo něco, s kým by se podělil o svůj svět.

Já jsem se před třemi lety stala cizincem v Plzni. Postupným poznáváním jsem si město oblíbila a pocítila touhu ukázat svá oblíbená místa někomu dalšímu. Vyrobita jsem si papírového panáčka, ušila mu oblečení a pojmenovala ho Bonifác, z latinského “homo boni fati” tedy “muž dobrého osudu”. S ním jsem podnikala výpravy po městě, které jsem zaznamenávala černobílou analogovou fotografií.

V průběhu práce jsem k nám přizvala kamarádku, pro kterou je Plzeň podobně nová jako pro mě. Vzájemně jsme si všichni tři ukazovali zákoutí města, zažívali náhody a přátelství. V mé bakalářské práci zůstanou některá plzeňská místa s jejich současnou atmosférou a naše zážitky zakonzervovány a nezměněny. Stejně tak jako zůstávají vzpomínky z dětství.

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Na úplném začátku měla být kniha tvořena autorskými texty, analogovými fotografiemi a kresbami. Kresby byly později nahrazeny šablonovými tisky a v úplném závěru práce byla kniha obohacena o originální grafické listy.

FOTOGRAFIE

Fotografie jsem pořizovala dvěma fotoaparáty současně, jedním byl Flexaret a druhým Nikon FM2. Důvodem pro použití dvou různých fotoaparátů, je různost formátů filmů. Používala jsem filmy české výroby značky Foma, které jsem si vyvolávala v prostředí domácí koupelny. Do Flexaretu jsem zaváděla filmy svitkové 120 mm, ze kterých vznikly fotografie čtvercového formátu 6x6 cm. Do Nikonu jsem zaváděla 35 mm kinofilmy, ze kterých mám fotografie o rozměru 24x36 mm. Po uschnutí filmu jsem jednotlivé snímky pomocí skeneru převedla do digitální podoby. Fotografie jsem následně už nijak neupravovala.

ŠABLONOVÝ TISK

Nahrazení kreseb šablonovým tiskem vychází z práce, která vznikla v zimním semestru ve 3. ročníku. Na předem namočeném a vypnutém papíru jsem postupně vykrývala požadovaná místa šablonou. Následně jsem na papír distribuovala vodou ředěnou akrylovou barvu ve třech krocích pomocí fixírování. V každém kroku jsem na povrch stříkala odlišný barevný tón. V prvním kroku jsem zakryla místa, která měla zůstat v tónu papíru. Po zaschnutí barvy jsem zakryla místa, která měla zůstat v tónu první fixírované barvy. Tento postup jsem opakovala i pro druhou a třetí barvu. Po úplném zaschnutí poslední barvy jsem definitivně odstranila všechny vrstvy vykrývacích šablon.

Pro tvorbu šablon jsem použila přenosovou folii, která se používá v oblasti řezané grafiky. Ručně jsem pomocí odlamovacího nože vyřezávala potřebné tvary šablon. Důležité je nechat vždy barvu dokonale zaschnout před nalepením další vrstvy šablony. V případě lepení šablony na ještě vlhkou barvu hrozí její strhnutí a současně strhnutí vrstvy papíru. V takovém okamžiku dochází k narušení a často i zničení celého obrazu.

Šablonový tisk, v případě, že se barva na papír dostává stříkáním, využívá pro vznik obrazu jednotlivé barevné body. Ty se v oku diváka spojují v barevné plochy, které tvoří výsledný obraz.

AKVATINTA

Originální grafické tisky jsou v knize tři. Jedná se o jeden akvatintový soutisk na frontispisu a dvě akvatintové dvoustránkové ilustrace v průběhu knihy. Akvatinta je klasická hlubotisková grafická technika zrnkového leptu. Vznikla v polovině 18. století zásluhou Jeana-Baptisty le Prince.

Odmaštěná a vyleštěná měděná deska se rovnoměrně zapráší tenkou vrstvou kalafunového prachu. Pro zaprašování jsem využila zaprašovací box, kterým disponuje školní ateliér. Doprostřed boxu se na mřížku vloží měděná deska, box se uzavře a otáčením kliky se uvede do pohybu kartáč na dně boxu. Ten rozvíří nadrcenou kalafunu, která se později snáší zpět dolů na desku.

Pro další práci se musí kalafuna zapéct. Kalafunové zrno později při leptání zamezí přístupu kyseliny na místa, na nichž je zapečené zrno. Já jsem kalafunu zapékala na žhavé plotně. Proces zaprašování a zapékání jsem provedla vždy třikrát pro každou jednu měděnou desku. Následně jsem asfaltovým lakem za pomoci štětce přikrývala místa, která mají být při tisku nejsvětější. Leptání probíhalo položením částečně zakryté desky asfaltovým lakem do lázně z kyseliny železité na přibližně dvě minuty. K zastavení leptání dojde vyjmutím desky z lázně a opláchnutím čistou

vodou. Vkládáme-li desku do kyseliny, je nutné mít zakrytá i záda desky, aby nedocházelo ke zbytečnému odleptávání materiálu.

Tento postup jsem opakovala ještě dvakrát. Po smytí asfaltového krytu petrolejem a kalafunového zrna lihem jsem získala hotovou desku pro tisk. Hrany jsem zabrousila pilníkem a vytvořila tak fazety.

Samotný tisk jsem zhotovila na máčený papír značky Fabriano 160g/m² hlubotiskovou barvou Charbonnel v odstínu ultramarin. Barvu jsem do desky vetřela látkovým tamponem a za pomoci rozehráté plotny vytírala barvu rukou. To má za výsledek částečné odstranění barvy z hladkých míst a její ulpění v hruběji zvrásněných oblastech. Práce s barvou byla o něco obtížnější, než jsem očekávala ze zkušeností s černou hlubotiskovou barvou. Barva se velmi lepila, těžko se vytírala a vyžadovala značné ředění fermeží.

Hotové tisky jsem lisovala v lepenkových prokladech, které jsem pravidelně měnila.

VÝSLEDNÝ VZHLED KNIHY

Grafickou úpravu knihy jsem provedla v počítači. Text jsem vysázela písmem Dyna Grotesk z dílny Storm Type foundry. Do připraveného sazebního obrazce jsem umístila i naskenované fotografie a šablonové tisky. Celou knihu kromě grafik jsem tiskla digitálně na papír Biotop 160g/m² vyráběný značkou Mondi.

Knihařské zpracování jsem prováděla sama, kdy jsem vyrobila knihu s názvem Neznámé cesty, v nákladu tří kusů. Součástí každé knihy jsou tři původní grafické listy, které jsou neoddelitelně připevněny do knižního bloku. Kniha má rozměry 180x210mm a tvrdé desky jsou potažené potištěným plátnem.

RESUMÉ

My bachelor degree thesis is an author's book with bibliophilic elements. I am the author of both text and illustrations. Main topic of the book is a need and importance to be social. We love to share our life stories, skills or experience, but sometimes there are situations we have nobody to share with. That is why I made myself a little man from paper, dressed him up and took him on tours around places I like in Pilsen. Later we were joined by my friend Tatsiana.

On these trips I took black and white pictures by my analog cameras. I developed films by myself and later scanned pictures directly into my computer.

Next visual element in my book is stencil print. I made stencils out of foil placed it on the paper and blew color over it. I used three shades of blue and turquoise for these prints.

I made three original intaglio prints which I put into the book. These prints I made by aquatint method. This method uses tonal effects made by acid which bites the metal plate surface. Thanks to rosin powder there is a gentle grain after the etching onto the plate.

All three illustration principles are interconnected by visible grain.

Graphic design is made in computer and the book is printed digitally except of three graphic prints I wrote about earlier. These are printed manually by me. The final work is hard cover book with cotton cover.

POUŽITÉ ZDROJE

KREJČA, A. Techniky grafického umění. Artia, 1981. ISBN-008-81

HYBNER, J. Elementy knižní vazby. UMPRUM. 2017. ISBN-978-80-87989-35-7

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1

Fotografování Bonifáce, Zkouška Bonifácových kalhot

PŘÍLOHA 2

Dokončené šablonové tisky, Zaprašování měděných desek kalafunou

PŘÍLOHA 3

Zapékání kalafuny na horké plotně, Zakrývání desky asfaltovým lakem

PŘÍLOHA 4

Mytí asfaltového laku petrolejí, Hotové matrice

PŘÍLOHA 5

Vytírání matrice, Vytírání matrice detail

PŘÍLOHA 6

Tisk, Sušení tisků

PŘÍLOHA 7

Kniha, Kniha

PŘÍLOHA 8

CD s fotodokumentací bakalářské práce

PŘÍLOHA 1

Obrázek 1 - fotografování Bonifáce (foto Tatsiana Byts)

Obrázek 2 - zkouška Bonifácových kalhot (vlastní foto)

PŘÍLOHA 2

Obrázek 3 - dokončené šablonové tisky (foto vlastní)

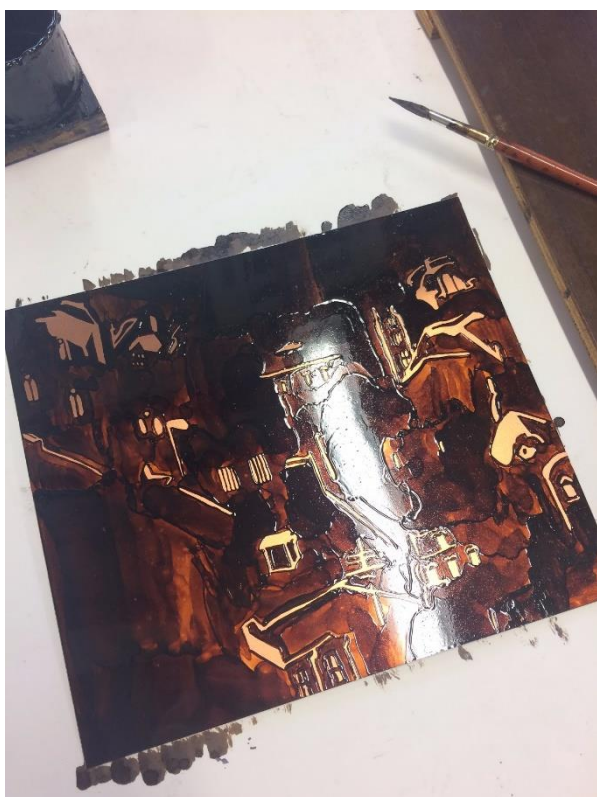
Obrázek 4 - zaprašování měděných desek kalafunou (foto vlastní)

PŘÍLOHA 3

Obrázek 5 - zapékání kalafuny na horké plotně (foto vlastní)

Obrázek 6 - zakrývání desky asfaltovým lakem (foto vlastní)

PŘÍLOHA 4

Obrázek 7 - mytí asfaltového laku petrolejí (foto vlastní)

Obrázek 8 - hotové matrice (foto vlastní)

PŘÍLOHA 5

Obrázek 9 - vytírání matrice (foto Tatsiana Byts)

Obrázek 10 - vytírání matrice detail (foto Tatsiana Byts)

PŘÍLOHA 6

Obrázek 11 - tisk (foto vlastní)

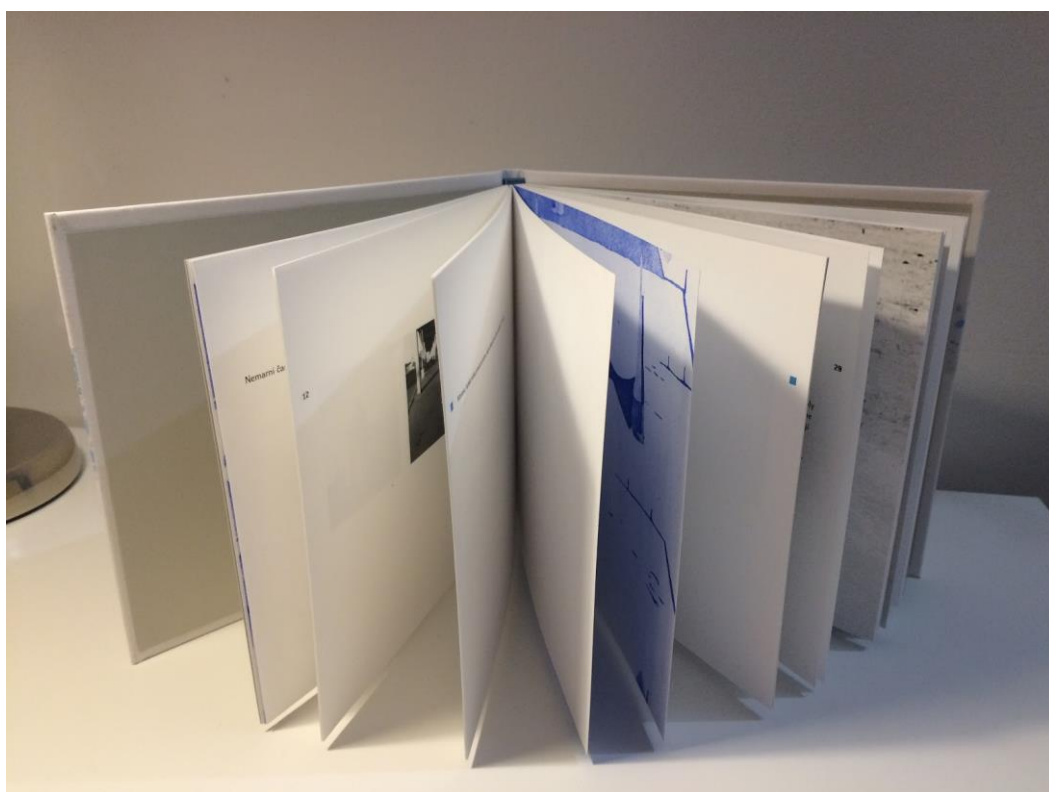

Obrázek 12 - sušení tisků (foto vlastní)

PŘÍLOHA 7

Obrázek 12 – kniha (foto vlastní)

Obrázek 13 – kniha (foto vlastní)